

Cesta *pod ochranou sv. Michala*

NOVINY FARNOSTI JASLOVSKÉ BOHUNICE SÚ PRÍLOHOU BLAVSKÝCH NOVÍN 1/2025

Slovo čitateľovi

Milí čitatelia, drahí farníci,

v tomto a budúcom čísle si budete môcť prečítať niečo viac o našej histórii. Najväčším medzníkom histórie je dozaista práve nastávajúca spomienka na Veľkú noc, víťazstvo Pána Ježiša nad hriechom a smrťou. Je pravda, že letopočet sa počíta od narodenia Pána, ale každý týždeň si pripomínáme nedeľu nielen ako deň nejakého voľna, ale udalosť vzkriesenia a nášho vykúpenia. V roku 313 vtedajší rímsky cisár Konštantín Veľký udelil Milánskym ediktom slobodu Cirkvi, zároveň ustanovil nedeľu ako sviatočný deň, čo slávime, aspoň my v Európe, dodnes.

Veľká noc má pôvod v židovskej tradícii. Židia si ju mali pripomínať každý rok. Pre nich je to spomienka podľa Biblie na vyslobodenie z egyptského otroctva. Z neho ich vyvieďol Mojžiš, ktorý robil na Boží pokyn pred faraónom rozličné divy, tzv. egyptské rany. Posledná rana sa konala v noci, kedy anjel smrti prechádzal Egyptom a tam, kde neboli krvou baránka potreté veraje dverí, zomreli prvorození. Až na tento podnet faraón prepustil Izraelitov na slobodu. Definitívne sa Egypťanov zbavili až po prechode cez Červené more, kde sa nepriatelia Izraela potopili. Toto čítanie sa číta na Veľkonočnej vigílii a symbolizuje nám vody krstu, v ktorých sme boli znovuzrodení pre život s Bohom.

Asi pred pol rokom som bol na jednom stretnutí s mesiášskym židom. To je taká

Logo jubilejného roka

skupina židov, ktorí uverili, že Ježiš bol prisľúbený Mesiáš. Nie je ich veľa a majú dosť zlé postavenie, lebo židia ich nepokladajú za svojich a kresťania donedávna tiež od nich bočili. Teraz sa viac dostávajú do popredia, hoci ich čaká dlhšia cesta nájdania spoločných ciest s katolíckou Cirkvou. Zaujímavé, že nám hovoril, že nezabijajú veľkonočného baránka, nakoľko keď niet chrámu, nie je ani obety. Vieme, že chrám im zbúrali Rimania okolo roku 70.

Tieto pekné sviatky nás pozývajú po prežitej príprave pôstu k radostnej oslave Pána Ježiša. Svoju vďačnosť mu vyjadrujeme aj slávením veľkonočného 50-dňového obdobia. Sme vykúpení láskou Boha. Zomiera za každého človeka z lásky k nám. Svoju náruč má otvorenú aj dnes. Aj dnes nám ponúka svoj pokoj. Iný než nám dáva tento svet. Teraz je to umocnené jubilejným rokom. Zaiste sme sa stretli s jeho logom. Na vysvetlenie - logo predstavuje štyri farebne odlíšené postavy symbolizujúce ľudstvo. Jeden objíma druhého, aby sa naznačila

solidarita a bratstvo, ktoré musia spájať národy. Prvá z postáv sa drží kríža, ktorý v spodnej časti prechádza do tvaru kotvy. Je to znak nielen viery, ktorej sa človek drží, ale aj nádeje, ktorú nikdy nemožno opustiť, pretože ju potrebujeme vždy a najmä v časoch najväčšej núdze. Zášpicaté vlny v modrých odtieňoch v spodnej časti naznačujú, že životná púť sa nepohybuje vždy v pokojných vodách.

Často sa stáva, že osobné nešťastia i svetové udalosti nás intenzívnejšie vyzývajú k nádeji. V logu na to poukazuje spodná časť kríža, ktorá sa predlžuje a mení na kotvu ponorenú do vln. Kotva je metaforou nádeje, čo korešponduje s tým, ako námorníci používajú záložnú kotvu na núdzové manévry, aby sa loď udržala počas búrok.

Logo s reťazou postáv ukazuje, že pútnikova cesta nie je individuálnou záležitosťou, ale vecou spoločenstva so znakom rastúceho dynamizmu, ktorý čoraz viac smeruje ku krížu. Kríž, ktorý logu dominuje, sa dynamicky skláňa k ľudstvu, akoby mu chcel vyjsť v ústrety, nenechať ho samo, ponúknuť mu istotu prítomnosti a nádeje. V každom kríži sa Boh skláňa k človeku. Napokon je v zelenej farbe jasne viditeľné motto Jubilea 2025 Peregrinantes in Spem - Pútnici nádeje.

Milí čitatelia a farníci, prajem vám hojnosť Božích milostí z nastávajúcich sviatkov Veľkej noci. Nech Pán prežiarí každú tmu vášho života, nech vám dá nádej v beznádeji. Kiežby sme všetci spolu vždy nanovo cítili dotyk lásky milujúceho Boha! Kiežby jeho pokoj prenikol do našich srdiec, rodín ako aj do celého sveta!

Marián Vivodík, farár

Ježiš za nás zomrel!

Ježiš za nás zomrel. Tak často opakovaná veta v cezročnom období, o to viac v čase pôstu a vo veľkonočnom období. Mám však pocit, že sa už nejakým zautomatizovala. Vyslovujeme ju len tak, bez skutočného porozumenia významu slov. Ježiš za nás zomrel! Boží Syn. Za mňa. Za teba. Za nás. Zomrel. A následne vstal z mŕtvych. Porušil zákonitosti tohto sveta. Porazil smrť. Definitívne. Aj hriech a temnotu. Prišlo svetlo, kde bola tma. Neurobil to preto, že musel. Urobil to preto, že chcel. Chcel spasť dušu každého jedného z nás, chcel nás vykúpiť z hriechu, bolesti, utrpenia, chcel, aby sme boli šťastní. To je úžasné! Wow, lenže čo to znamená? Nie je to fráza ani rozprávka. Nie je to verš z básne ani výňatok z fantasy literatúry. Je to skutočnosť, ktorá sa udiala. Zomrel, aby sme my mohli mať večný život. Aby sme pre svoje chyby nezahynuli. Veď to je sila. To je niečo ne-

predstaviteľné. Dokázali by sme aj my za niekoho položiť život? Ak ho naozaj milujeme a ak aj on miluje nás, tak asi áno. Ale ak nás nemiluje? Ak nás nenávidí? Ak by nám chcel ublížiť? To už nie. Skôr by sme jemu priali smrť, ako za neho zomreli. Lenže Ježiš zomrel aj za tých, čo ho nemilujú, ba priam ho neznášajú. Za všetkých. A to je iný druh sily. Nemôžeme to brať na ľahkú váhu, nedá sa to. Musíme si uvedomiť, že to, čo urobil pred takmer dvetisíc rokmi, je niečo, čo má obrovskú hodnotu aj dnes. Nejde to prehliadať. Nedá sa len tak žiť a prežívať Veľkú noc ako tradíciu. Ak si uvedomíme význam týchto slov, tak už naše prežívanie Veľkej noci nebude celkom také isté, aké bolo. A k tomu nás Ježiš pozýva každý deň. Pozýva nás zastaviť sa, pozrieť sa na kríž a aspoň si predstaviť bolesť, ktorú podstúpil. Každý z nás zažíva bolesť, utrpenie, ale vďaka nemu to je ľahšie. Vďaka jeho utrpeniu je život ľahší, len mu to musíme dovoliť. Nechať ho pomôcť nám, vyliečiť rany a utešiť sklúčené srdce. Po inom netuži. Takí akí sme. S našimi hriechmi a pádmami, nedokonalosťami, bolesťami aj radosťami. So všetkým. Ježiš sa nám nesmeje, neotáča sa chrbtom. Ježiš za

nás zomrel. Čo viac pre nás mohol urobiť? A čo viac môžeme pre neho urobiť ja konkrétne? Ísť na svätú spoveď, pomodliť sa o pätnásť minút dlhšie, prečítať si zo Svätého písma? Do čoho ma Ježiš pozýva? Ako máme prežiť tieto sviatky? Musím načúvať v tichu a on bude rozprávať. Nebojím sa, čo mi povie, lebo on je môj priateľ, ktorý za mňa zomrel.

Soňa Krajčovičová

*Milostiplné a požehnané
veľkonočné sviatky
Nech je slávenie Veľkej noci
pre vás prameňom nádeje,
radosti a pokoja,
želá redakčná rada.*

MINIŠTRANTI V NITRE

Skupina 4 miništrantov z farnosti Jaslovské Bohunice sa sformovala v predvečer Dňa otvorených dverí v nitrianskom seminári, ktorý sa konal 15. 3. 2025 od 9.30.

Napriek sychravému počasiu sa ho zúčastnilo takmer 450 miništrantov a ďalších asi 50 sprevádzajúcich ľudí z rôznych farností polovice Slovenska, z Bratislavskej a Trnavskej arcidiecézy, Žilinskej, Banskobystrickej a Nitrianskej diecézy. Najpočetnejšia skupina z farnosti Skalité vyslala 35 miništrantov.

Program sa začal svätou omšou v diecéznej svätyni – Bazilike sv. Emeráma. Otec biskup Mons. Viliam Judák nás v úvode privítal nielen ako turistov, čo prišli obdivovať krásy starobylej Nitry, ale najmä ako pútnikov, ktorí v jubilejnom roku 2025 prišli do jedného z 82 jubilejných chrámov na Slovensku. V homílii porovnal súčasné putovanie s minulostou, ktoré bolo vtedy oveľa náročnejšie - finančne (predali dobytok i polia s neistým návratom späť) aj časovo (niekoľko týždňov či dokonca mesiacov). Taktiež nadviazal na evanjelium o láske k nepriateľom (porov. Mt 5,43-48) a povzbudil nás k napodobňovaniu dokonalosti nebeské-

ho Otca v príkladnom správaní miništrantov v kostole, doma, v škole, na ulici, ... Aj to sú krôčiky v tréningu k dokonalosti.

Na záver svätej omše vyjadril vďačnosť za veľkú účasť za nepriaznivého počasia, keď pri oltári bolo okrem cca 50 koncelebrujúcich kňazov (ďalší boli pri svojich skupinkách) aj približne 30 miništrantov vrátane nás štyroch z Jaslovských Bohuníc. Adresoval pozdravy rodičom detí aj kňazom, ktorí nemohli prísť. A svoju vďaku vzdal aj bohoslovcovi, ktorí obetavo pripravili bohatý program celého podujatia. Po svätej omši rozdelili organizátori účastníkov do 19 skupín – krajín sveta – približne rovnakej veľkosti (po 20 - 26), kde boli viaceré farnosti. My sme boli TALIAANSKO spolu s farnosťami z Trnavy (mesto + katedrála), zo Šenkvic a Skýcova. Náš vedúci bol čerstvý bohoslovec Richard z neďalekej Modranky pri Trnave. Za Trnavskú arcidiecézu sú spolu dvaja z ôsmich prvákov. Jednotlivé „krajiny“ sa postupne (aby sme neboli všetci naraz na tom istom mieste) presúvali po hradnom nádvorí (+ múzeum), cez františkánsky kostol až k semináru sv. Gorazda. Pri prechádzaní

chodbami seminára sa nám aj tak podarilo „pomiešať“ s inými krajinami, najmä keď niektorí stretli známych kňazov či bohoslovcov na 2 - 3 vety. Vo vnútorných priestoroch seminára sme si pozreli aulu, kaplnku sv. Gorazda, izbu (kde bývajú a študujú bohoslovci), posilňovňu, televíznu miestnosť s X-boxom i telocvičňu. Na chodbách boli aj tablá s absolventmi – dnes už kňazmi – za posledných asi tridsať rokov. Konečne sme sa dostali k obedu (podľa ankety najzaujímavejší bod programu), keďže jedáleň bola pre približne 500 ľudí v permanencii od dvanásť do takmer pol druhej.

Poobede súťažili „krajiny“ vo vedomostných i športových súťažiach: lov rýb (sv. Peter), jazda na koni (sv. Martin) – všetko symbolicky ako deti. Po ukončení programu v seminári sme z auly odchádzali so spomienkovým darčekom – ružencom od seminaristov a presunuli sme sa do katedrály na záverečnú adoráciu. Poďakovali sme za dar miništrovania – pomáhať kňazovi, a byť tak blízko Ježišovi na oltári, „zachrániť“ paténou aj odrobinku z Jeho svätého tela ... Tiež sme prosili o kňazské a rehoľné povolania. Po sviatostnom požehnaní sme sa odobrali domov a šťastne sme dorazili do Jaslovských Bohuníc o 16.30. Vďační za krásne prežitý deň, naplnený mnohými zážitkami.

Vaši miništranti: Bartolomej Tökölý, Jonáš

Blanárik, Dominik a Ján Varinský, štyria zástupcovia celého smolenického dekanátu.

foto: Michal Varinský

PÚTE DO MEDŽUGORIA A TALIAANSKA

Aj v tomto roku chceme putovať. Je to veľavravné práve v jubilejnom roku, ktorý sa nesie pod názvom Pútnici nádeje. Cirkev udelila pútnikom aj zvláštne milosti - možnosť získať odpustky. V júni sa vyberieme do Medžugoria a v októbri by sme radi do Talianska. Na oboch miestach možno získať úplné odpustky. V Taliansku chceme navštíviť Loreto - prenesený dom sv. rodiny z Nazareta, Lanciano - eucharistický zázrak, Monte Sant'Angelo - miesto zjavenia archanjela Michala, San Giovanni Rotondo - miesta spojené so životom a pôsobením sv. pátra Pia, Rím a napokon Assisi - mesto sv. Františka, sv. Kláry a hrob Carla Acutisa. Cena, čas a trasa sa upresnia podľa ubytovania.

Kurz Filip a Dominik

V našej farnosti sme mohli zažiť pekné kurzy na posilnenie viery a lásky. Kurzy boli vedené skúseným lektorom a hosťami, boli poprepätané rozličnými aktivitami. Kurz Dominik bol ako duchovná obnova pred sviatostou birmovania. Tá bude v našej farnosti pre 37 birmovancov, ktorí si prešli za necelé dva roky jednou z najlepších náuk, programom Vyvolený. Nech Pán pozhŕňa, čo sa zasialo do srdc ľudí!

Ekonomická rada

Pre chorobu sa ekonomická rada zatiaľ nekonala, ale máme v pláne prebrať nedostatky revízií, ktoré sme dali po rokoch urobiť. Na fare sa obnovila či založila obývacia izba, kde sa kúpili sedačky a dokúpime obývaciu stenu. Možno by bolo dobré dorobiť podkrovnú izbu, keďže nemáme kam odkladať krabice. V Paderovciach by bolo dobré doriešiť kvalitnejšie osvetlenie.

Marián Vivodík

PRIPRAVUJEME:

- Sviatosť pomazania chorých – 26. 4. 2025
- Sviatosť birmovania – 4. 5. 2025
- Prvé sv. prijímanie – 24. 5. 2025
- Farský tábor pre deti do Šaštína – 13. – 18. 7. 2025
- Výlet pre mládež – cez prázdniny
- Púť do Medžugoria – 3. – 8. 6. 2025
- Púť do Talianska – 13. – 20. 10. 2025

DOBRÁ NOVINA

Na sviatok svätého Františka z Assisi, 4. októbra 2024, otvorila Dobrá novina jubilejný 30. ročník koledovania. Témou a zároveň výzvou „Zažníme hviezdy nádeje“ zdôraznila význam nádeje a pozvala deti stať sa svedkami nádeje pre celý svet.

Detské hnutie eRko zorganizovalo prvý ročník kolednickej akcie Dobrá novina na Vianoce v roku 1995, ktorá už 30 rokov spája deti, mladých a všetkých ľudí dobrej vôle. Do koledovania sa postupne pridávalo stále viac farností i koledníkov. Téma nádeje rezonuje v eRku počas celého školského roka 2024/2025. Hlavnou inšpiráciou je slávenie Jubilejného roka, ktorý pápež František oficiálne otvoril na Vianoce s témou Pútnici nádeje.

V nedeľu 29. decembra 2024 sa koledníci našej farnosti vydali už tradične do ulíc Jaslovských Bohuníc a Paderoviec. Svojimi koledami, piesňami a vinšami potešili, ale aj úprimne dojali svojich rodičov, starých rodičov a ostatných ľudí v dvadsiatich piatich príbytkoch. Vykoledovaná suma a tiež príspevky individuálnych darcov v pokladničkách v Kostoloch sv. Michala archanjela v Jaslovských Bohuniciach a

sv. Martina v Paderovciach dosiahli 1 600 eur. Dňa 28. februára oficiálne skončil 30. ročník kolednickej akcie Dobrá novina, do ktorého sa od 24. decembra 2024 do 6. januára 2025 zapojilo 19 400 koledníkov, ktorí navštívili spolu 46 133 rodín po celom Slovensku. Konečný výsledok zbierky predstavuje sumu 1 502 618,10 EUR, čím prekonal minuloročný výsledok.

Dobrá novina z kolednickej zbierky podporí štyri detské projekty vo východnej Afrike. Prvým z nich je Základná škola sv. Františka pre deti so sluchovým znevýhodnením v Chisare v Keni. V Ugande podporí Detskú nemocnicu CURE v Mbale, špecializujúcu sa na neurochirurgické operácie detí. V Južnom Sudáne podporí Nemocnicu Nepoškvrnenej Panny Márie v meste Mapuordit. A tiež podporí ZŠ s MŠ sv. Angely a MŠ sv. Uršuly v meste Adigrat na severe Etiópie, ktoré navštevujú prevažne deti chudobných rodín, rodín bez otca či rodín vojnových utečencov.

Ďakujeme všetkým deťom, koledníkom, aniamátorom a darcom.

zdroj: www.dobra.novina.sk
text a foto: Jana Čápková

O KNIHE PREŽÍVAJ SVÄTÚ OMŠU

Útla knižka od Bolívijčanky Cataliny Rivas s názvom Prežívaj svätú omšu je život meniaci literatúra potrebná pre každého kresťana. Jej prečítanie dokáže úplne zmeniť pohľad na svätú omšu i život. Tolkokrát sme boli na svätej omši, ale stále nerozumieme tomu, čo svätá omša je. Uniká nám celá jej podstata, zmysel, prečo bola ustanovená.

Pán Ježiš i jeho matka Mária nás chcú tejto nevedomosti zbaviť prostredníctvom Cataliny Rivas, stigmatizovanej mystičky, ktorá na vlastnom tele zažila bolesti ako Pán Ježiš na kríži. Táto kniha sa stala jej najcítanejšou knihou. A vy máte možnosť vyhrať ju v našej prvej tohtoročnej súťaži. Jednoduché a jasné sprostredkovanie slov Pána Ježiša aj Panny Márie cez Catalinu nás privedú k pravému poznaniu zázraku svätej omše a zmenia naše prežívanie a vnímanie svätej omše.

Soňa Krajčovičová

SÚŤAŽ

Milí čitatelia,

správna odpoveď na otázku v predchádzajúcom čísle Ako sa volá festival mladých v Medžugorii? je Mladifest.

Výherkyňou sa stala **p. Mária Gajarská**, ktorá sa ako jediná zapojila do súťaže. Cenu si môže prevziať u p. farára.

V súťaži pokračujeme aj v tomto čísle

Súťažná otázka znie: Dobrá novina otvorila jubilejný ročník koledovania.

Ktorý ročník to bol na sviatok sv. Františka z Assisi?

Správne odpovede (nájde ju čitateľ v texte) spolu s kontaktnými údajmi (meno, priezvisko, adresa bydliska, telefónne číslo, príp. mail) vhadzujte do krabičky umiestnenej vzadu v kostole s nápisom **SÚŤAŽ do 15. 5. 2025**. Výhercu odmeníme knihou Prežívaj svätú omšu. Veľa šťastia!

Meno a priezvisko:

Adresa:

Tel. číslo:

Email:

Pred 200 rokmi zomrela spoluzakladateľka bohunického kaštieľa, grófka Katarína Dezasse

V tomto kalendárnom roku 22. marca 2025 uplynulo 200 rokov od úmrtia grófky Kataríny Dezasse de Petit-Verneuil, rodenej Brunsvikovej de Korompa, ktorá zomrela vo veku 67 rokov a tiež 200 rokov od postavenia grófskej hrobky rodu Dezasse v roku 1825 na bohunickom cintoríne, terajší starý cintorín pri Kostole sv. Michala archanjela v obci Jaslovské Bohunice, v ktorej jej telesné pozostatky odpočívajú ako prvej.

Grófka Katarína Dezasse de Petit-Verneuil, rodená Brunsviková de Korompa spolu s manželom grófom, predtým rytierom Charlemaigne Dezasse de Petit-Verneuil sú zakladateľmi významnej historickej stavby kaštieľa v neskorobarokovom slohu v Jaslovských Bohuniciach v časti Bohunice. Keďže v tomto období sa všetky majetkové pomery, činnosti rodiny vzťahovali k hlave rodiny mužského rodu, tak bol uvedený len gróf Charlemaigne Dezasse de Petit-Verneuil a to nie vždy pravým menom.

Keďže v dostupnej literatúre o obci Jaslovské Bohunice nie je veľa zmienok o šľachtických rodinách Dezasse de Petit-Verneuil a Brunsvik (Brunšvik) de Korompa, tieto nasledujúce riadky približujú pôvod a históriu oboch šľachtických rodín.

.....

Charlemaigne Dezasse (de Zasse) de Petit-Verneuil Chevalier (Karol Veľký Dezasse z Petit-Verneuil Rytier) pochádzal zo šľachtického rodu de Zasse (Dezasse) podľa predikátu z Petit-Verneuil z Francúzskeho kráľovstva, kde bol už známy s predikátom Verneuil a neskoršie Petit-Verneuil. V Uhorsku sa objavuje už ako Dezasse v druhej pol. 18. stor. Šľachtický titul rytier je základným titulom aristokratického systému – vlastníaceho majetky a vládnuceho s dedičnosťou.

Tradícia prijímania dedičných priezvisk sa v Európe rozšírila po 12. stor. a primárnym zdrojom boli názvy miest, kde ľudia žili. Mnoho miestnych názvov malo predponu „de“, „von“, čo znamená „z“ alebo „od“. Bolo to pôvodne ukazovateľom vlastníctva pôdy a neskoršie sa to stalo znakom šľachty. U šľachty sa už táto predpona „de“, „von“ nazýva predikát a bol to prídomok šľachtického titulu.

Etymológia (skúmanie pôvodu, zistenie prvého významu) mena Zasse uvádza, že priezvisko de Zasse sa prvýkrát objavilo v nemeckom regióne Vestfálsko. Pôvodným nositeľom mena Zasse bola osoba, ktorá sa narodila alebo žila v nemeckom regióne Dolné (severné) Sasko. Toto priezvisko de Zasse dostal pôvodný nositeľ mena po tom, čo sa presťahoval z Dolného Saska do iného regiónu, konkrétne

do Vestfálska. Sasi, ktorí boli germánskym kmeňom, žili v časti severného Nemecka a pozdĺž pobrežia Baltského mora počas rímskej éry. Po páde Rímskej ríše sa Sasi sťahovali na juh a na západ.

Následne de Zasse po usadení sa na novom území a po získaní vlastníctva pôdy na novom území sa pôvodné priezvisko de Zasse zmenilo na Dezasse a nová predpona, u šľachty predikát „de“, „von“ už bola vzťahovaná k novému územiu – Dezasse de Petit-Verneuil.

Historické názvy tejto vidieckej usadlosti boli: Minus-Verniolum (1096), Petit-Vernul (1206), Petit-Vernuel (1270), Le Petit-Vernuelz (1565), Le Petit-Verneuil (1586), Petit-Vireuil (1656). V súčasnosti sa obec volá Verneuil-Petit.

Verneuil-Petit je veľmi malá vidiecka obec na severovýchode Francúzska v súčasnosti s počtom obyvateľom okolo 110 ľudí, kantón Montmédy v regióne Lotrinsko. Leží v časti územia tzv. Francúzske Luxembursko (Luxembourg français). Verneuil-Petit teraz je prihraničná francúzska obec, ktorá leží zhruba 2,5 km od hraníc s Belgickom. Je tiež súčasťou aj kultúrneho, historicko-jazykového regiónu Gaume.

Šľachtické korene rodiny de Zasse v tejto oblasti siahajú až do r. 1546. Vtedy to bolo Lu-

Predný pohľad na grófsku hrobku šľachtického uhorského rodu Dezasse de Petit-Verneuil na starom bohunickom cintoríne v Jaslovských Bohuniciach.

xemburské vojvodstvo (Ducatus Luxemburgi). Luxemburské vojvodstvo od r. 1482 sa stalo majetkom mocného najstaršieho a najvýznamnejšieho panovníckeho rodu v Európe – rodu Habsburgovcov po dobu takmer 320 rokov. V r. 1482 – 1506 bolo pod nadvládou staršej španielskej vetvy Habsburgovcov, potom v r. 1506 – 1556 pod nadvládou mladšej rakúskej vetvy Habsburgovcov, potom zase v r. 1556 – 1714 pod nadvládou španielskej vetvy a potom sa opäť vrátilo v r. 1714 – 1794 pod nadvládou rakúskej vetvy Habsburgovcov.

Ešte sa vrátme k regiónu Gaume (francúzska výslovnosť [Gom]). Región Gaume je kultúrny, historicko-jazykový región, nie je to administratívny región, teraz na francúzsko-belgickej štátnej hranici. Väčšinou siaha do Belgického kráľovstva, je na úplnom juhu provincie Luxembourg a menšia časť zasahuje do Francúzskej republiky. Najvýznamnejším subjektom tohto územia je mesto Virton. Je to francúzsky hovoriaci región s regionálnym románskym jazykom Gaumais. Do regiónu Gaume na belgickej strane patria územia Chiny, Étalle, Florenville, Habay, Meix-devant-Virton, Musson, Rouvroy, Saint-Léger, Tintigny a Virton. Z francúzskej strany je to oblasť, v ktorej sa nachádzajú mestá a Prepoštské úrady Ivoix-Carignan, Montmédy, Marville, Damvillers, Thionville a Charency-Vezin. Voľakedy celý región Gaume bol súčasťou Luxemburského vojvodstva. Verneuil-Petit leží na francúzskej strane tohto regiónu Gaume. Virton je teraz najjužnejšie belgické mesto vo Valónskom regióne v provincii Luxembourg v Belgickom kráľovstve, leží zhruba 6,5 km od hraníc s Francúzskom.

Táto južná časť z Luxemburského vojvodstva, región Gaume, v časti tzv. Francúzskeho Luxemburska (Luxembourg français) bola postúpená Francúzskemu kráľovstvu v r. 1659 na základe Pyrenejskej mierovej zmluvy, ktorá uzatvárala mier po skončení vojny medzi Francúzskym kráľovstvom a Španielskou monarchiou v r. 1635 – 1659. Táto začala v r. 1635 ako súčasť tridsaťročnej vojny v Európe (1618 – 1648) – t. j. sérii vojenských konfliktov v Európe, ktoré prerozdelili vtedajšiu Európu.

Druhé delenie Luxemburského vojvodstva bolo v r. 1815 v rámci Viedenského mierového kongresu po porážke Francúzskeho cisárstva vedeného Napoleonom Bonaparte, keď boli jeho časti postúpené nemeckému Prusku.

V tomto období, v ktorom je popisovaná história rodu de Zasse, Belgické kráľovstvo ešte neexistovalo, vzniklo až v r. 1830 ako nezávislá krajina v rámci Belgickej revolúcie v r. 1830 – 1831, keď sa vzbúrili provincie na juhu Holandského kráľovstva, odkiaľ novovzniknuté Belgické kráľovstvo získalo Flámsky región. Novovzniknuté Belgické kráľovstvo si nárokovalo aj na celé Luxemburské vojvodstvo ako jeho novú súčasť, avšak holandský kráľ, ktorý bol zároveň luxemburským vojvodom, s belgickými nárokmi nesúhlasil. Spor sa riešil Londýnskou zmluvou v r. 1839, kde sa rozhodlo o treťom delení Luxemburského vojvodstva.

Tentoraz sa územie Luxemburského vojvodstva zmenšilo o viac ako polovicu, keď novovzniknuté Belgické kráľovstvo získalo západnú časť luxemburskej krajiny, Valónsky región, súčasťou ktorého je aj provincia Luxembourg vrátane väčšej časti územia Gaume, s ktorou sú niektoré udalosti a správcoctvá rodu de Zasse spojené.

Starí rodičia Charlemagne Dezassee de Petit-Verneuil Chevalier boli Écuyer/Éques (panoš/rytier) Philippe-Louis de Zasse (* c 1666 – † 5.1.1748, Petit-Verneuil) s manželkou Madelaine Jacob (* ??? – † 21.3.1756, Petit-Verneuil).

V r. 1684 Francúzske kráľovstvo opäť napadlo Luxemburské vojvodstvo, dobylo ho a okupovalo až do r. 1697, keď ho vrátilo španielskej vetve Habsburgovcov. V tomto období mladý Philippe-Louis de Zasse bol veľmi tíziadosťivý a dostal sa do tábora francúzskeho kráľa. Tu Ediktom kráľa (Nariadením kráľa) z 27. 8. 1692 na novo dobytom území, spôsobom proti starobylým výsadám mesta, získal funkciu, o ktorú sa sotva uchádzal, „Večného starostu“ mesta Virton s titulom kráľovského radcu. Zastávanie administratívnej funkcie „Večný starosta“ – tento úrad bol zriadený francúzskym kráľom Ľudovítom XIV., aby sa vyhllo nečestnosti a úplatkárstvu pri voľbách, tento úrad nahradil voľby, ktoré boli dovtedy v platnosti, táto funkcia sa stala prenosnou na jeho dedičov. Philippe-Louis de Zasse sa svojich nových povinností v tomto úrade ujal 20. 5. 1693.

Philippe-Louis de Zasse bol pánom Petit-Verneuil. Býval v zámockom dome panstva Petit-Verneuil. Toto panstvo získal Philippe-Louis de Zasse z Francúzskeho kráľovského panstva.

Práve takýmito náhlými láskavosťami bol známy francúzsky kráľovský režim tým, že si v každom meste vybral ambiciózneho muža a zasypal ho nečakanými poctami. Tak sa Philippe-Louis de Zasse pokúsil presadiť v okolí svojho panstva v regióne Gaume.

Pre Philippe-Louis de Zasse zastávanie funkcie večného starostu mesta Virton bolo oslnivé, tak ako sa náhle dostal na vrchol, tak aj veľmi rýchlo skončil. V tomto úrade skončil 2. 11. 1695, kedy ho za 900 livres francúzskej meny prepustil pre Dominiqua Nothomb.

Philippe-Louis de Zasse bol v r. 1698 prepustený zo svojej získanej funkcie počas okupácie vojvodu dynastie Bourbon-Anjou, svoju pozíciu úradu večného starostu mesta Virton, ktorú dočasne podstúpil, musel odovzdať miestnemu obyvateľovi Virtonu a na útechu bol vymenovaný za hlavného správcu lesov v oblasti Chiny a Etalle (Haut Forestier de Chiny et d'Etalle), teraz v provincii Luxembourg, Belgické kráľovstvo. A začal sa neúprosný osud v zaobchádzaní s bývalým kráľovským radcom. Rodina Philippe-Louis de Zasse začala zažívať počas celého 18. storočia veľké ťažkosti.

Generálny prokurátor Rady Luxembourg, ktorý bol závislý od Habsburgovcov, spochybnil jeho šľachtické postavenie panoš/rytier a jeho funkciu hlavného správcu lesov rozsudkom z

24. 12. 1700. Preto musel Philippe-Louis de Zasse v r. 1700 iniciovať súdny proces vo Veľkej rade Malines (Malines je francúzsky názov pre mesto Mechelen, teraz je to belgické mesto a správne centrum jedného z administratívnych obvodov provincie Antverpy vo Flámskom regióne, Belgické kráľovstvo). Tento súdny proces trval veľmi dlho, až 7. 3. 1731 bol vynesený rozsudok v prospech Philippe-Louis de Zasse, kde bolo uznané jeho postavenie šľachtica panoš/rytier a jeho funkcia. Proces vyhral, ale musel uhradiť súdne trovy vo výške 20 886 florinov belgickej meny. Keďže spochybňovali aj jeho funkciu hlavného správcu lesov v oblasti Chiny a Etalle, bolo mu vymierané aj zaplatiť ďalších 6 966 florinov belgickej meny za obnovu údajných škôd v lesoch, ktoré mal vo svojej starostlivosti. Všetok jeho hnutelný aj nehnuteľný majetok mu bol zabavený. Opäť sa Philippe-Louis de Zasse domáhal spravodlivosti v súdnom procese, ktorý sa opäť naťahoval, ale nakoniec mu bol jeho všetok majetok vrátený. Jeho vrátený šľachtický titul, funkcia a majetok už mu slúžili až do jeho smrti. Všetky tieto súhry okolností a vysoké výdavky na súdne konania priviedli Philippe-Louis de Zasse do kritickéj situácie – už sa radil medzi chudobnejších šľachticov aj preto, že spolu s manželkou mali 15 detí, 10 synov a 5 dcér, ktoré živili a z ktorých len málokto vstúpil do manželstva, a to vo väčšine prípadoch len s obyčajnými ľuďmi, nie z radu šľachticov.

Philippe-Louis de Zasse zomrel 5. 1. 1748 a zo zvláštnej milosti ho pochovali pod chórusom Kostola sv. Martina v Petit-Verneuil za prítomnosti všetkých farníkov. Podľa radného Lansera to bol „múdry, prefikáný, živý, zainteresovaný“ muž.

Najmladší z 15 detí rodiny Philippe-Louis a Madelaine de Zasse bol syn Pierre-Ignace de Zasse známy ako Chevalier de Verneuil (* pokrstený 31.7.1727, Petit-Verneuil – † 1785, La Vaux), ktorý sa oženil s mladou dámou Marguerite Collin (* ??? – † 27.1.1766, Villers-la-Loue). Manželstvo uzatvorili 20. 7. 1749 vo Villers-la-Loue.

Pierre-Ignace de Zasse sa zdobil šľachtickým titulom rytier (Chevalier) a tvrdil, že je oslobodený od pomoci ako šľachtic. Usadil sa vo Villers-la-Loue. V r.1778 sa neúspešne uchádzal o miesto prísediaceho sudcu v súde Prepoštského úradu vo Virtone. Aj on, podobne ako jeho otec Philippe-Louis de Zasse, sa vyčerpával v nových šľachtických procesoch. Spolu s manželkou Marguerite sa im narodilo 8 detí, známe sú informácie o ich 7 deťoch. V minulosti, v 18. storočí, sa deti, ktoré zomreli vo veľmi mladistvom veku po narodení, vo väčšine zoznamov potomkov šľachtických rodín neevidovali. Gróf de Brey (gróf z Brey) o ňom v r. 1778 povedal: „Traja jeho synovia slúžia Jeho Veličenstvu v pluku Tellier (Tillier). Málo obdarený majetkom existuje len vďaka ľudskosti svojich blížnych“.

Teraz – obec Brey, v 18. stor. usadlosť Brey, bola sídlom Prepoštského úradu v Brey (Prévôté de Brey) vo francúzskom Lotrinsku

pri hraniciach s Luxemburským vojvodstvom, ako je to zaznamenané aj v mape Ducatus Luxemburgi z r. 1730. Prepoštské úrady spravovali majetok, mali cirkevné aj civilné úrady. Civilné úrady boli predovšetkým súdne úrady, finančné úrady na vyberanie daní, administratívne úrady a žandárske a vojenské úrady na zavedenie poriadku. Takéto členenie územi bolo v Luxemburskom vojvodstve a vo Francúzskom kráľovstve v 17. a 18. stor.

Od začiatku 18. stor. regióny v tejto časti Francúzskeho kráľovstva a Luxemburského vojvodstva poznali hlboký úpadok, ktorý bol aj dôsledkom politických problémov. V tej dobe išlo o veľmi rozšírený jav, že šľachtici z týchto regiónov vstupovali do vlastných alebo cudzích armád. Aj traja synovia rodičov Pierre-Ignace a Marguerite de Zasse sa stali vojakmi a slúžili v armáde. Spolu títo traja synovia – z nich najstarší Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil Chevalier (narodil sa 22. 5. 1751 v dedine Robelmont), z nich prostredný Paul-Joseph de Zasse de Petit-Verneuil Chevalier, (*26.9.1755, Villers-la-Loue – †11.11.1834) a od nich mladší brat Francois-Hubert de Zasse (*4.8.1757, Villers-la-Loue – †14.7.1841, Virton) odišli do Rakúsko-Uhorska a vstúpili do rakúskeho pluku cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie, aby slúžili cisárovi Jozefovi II. Habsburskému (cisár v r. 1765 – 1790).

Dedina Villers-la-Loue v 18. stor. bola súčasťou Francúzskeho kráľovstva, teraz provincia Luxembourg v Belgickom kráľovstve. Teraz dedina Villers-la-Loue je prihraničná obec z belgickej strany, ktorá leží zhruba 3 km od hraníc s Francúzskom. Verneuil-Petit (Francúzsko) a Villers-la-Loue (Belgicko) sú vzájomne od seba vzdialené 8 km. Robelmont je susedná obec Villers-la-Loue a od Verneuil-Petit je vzdialená 12 km. Villers-la-Loue a Robelmont sú obce v provincii Luxembourg po francúzsky hovoriacom regióne Valónsko v Belgickom kráľovstve a taktiež súčasťou kultúrneho, historicko-jazykového regiónu Gaume.

Šľachtický rod de Zasse je spomínaný aj v publikácii „La noblesse luxembourgeoise au XVI-Ile siècle (Luxemburská šľachta v 18. storočí)“ od autora Dr. Calixte Hudemann-Simon, vydané vo vydavateľstve Éditions de la Sorbonne v Paríži v r. 1985, popisujúca významné politické udalosti pre Luxembourg v r. 1698 – 1795.

V Rakúsko-Uhorsku v cisársko-kráľovskej armáde habsburskej monarchie pluky (regimenty) boli samostatne podľa zbraní – pechota, delostrelectvo a jazdecko, pričom pechota bola najpočetnejšou zložkou armády tej doby. Pluky sa označovali podľa rodového mena (priezviska) majiteľa pluku, ktorý bol aj jeho vrchným veliteľom. Majiteľ pluku dostal od cisára Náborový patent (Werbe-Patent), ktorý určoval územie, na ktorom môže verbovať nových vojakov.

Spoločne všetci traja bratia de Zasse vstúpili a začali slúžiť v rakúskom 14. pešom pluku Tillier „Infanterieregiments 14 – Tillier“, ktorého majiteľom vtedy bol poľný maršal-poručik

(Feldmarschall-Lieutenant) Joseph Maximilian Barón von Tillier (*1729 – †1788). V r. 1775 – 1788 sa 14. peší pluk volal podľa majiteľa Tillier.

Veliacimi veliteľmi pluku boli v hodnosti plukovník (Oberst) v r. 1771 – 1783 Maximilian Gróf Baillet de Latour a v r. 1783 – 1788 Marchese Joseph Zamboni de St. Cologero. V r. 1779 bol 1. a 2. peší prapor pluku umiestnený na posádke v Linci (Linz – je hlavné mesto spolkovej krajiny Horné Rakúsko), 3. peší prapor pluku v Braunau v regióne Innviertel v Hornom Rakúsku a od r. 1780 granát-nický prapor pluku bol na posádke vo Viedni.

V tomto období cisár Jozef II. Habsburský rozširoval armádu a chcel si čoskoro vybaviť staré účty s Osmanskou ríšou, ktorá Rakúsko-Uhorsko ohrozovala svojou expanziou už po dve storočia. Početný stav cisársko-kráľovských habsburských vojsk na začiatku r. 1787 bol cca 220 000 – 245 000 mužov, 898 diel a 36 000 koní, bola to armáda, akú do tej doby Rakúsko-Uhorsko ešte nikdy nepostavilo. S touto početnou silou si cisár Jozef II. Habsburský bol istý úspechom.

Neskoršie sa cesty týchto troch bratov v cisársko-kráľovskej armáde rozišli a napokon stratili spoločný kontakt.

Paul-Joseph de Zasse de Petit-Verneuil Chevalier zrejme po skončení vojenskej služby zostal v Rakúsku-Uhorsku, lebo po jeho odchode už vo francúzskych zdrojoch sa nenachádzajú o ňom informácie. Dátum narodenia je z francúzskych zdrojov, dátum úmrtia zo zdrojov Rakúsko-Uhorska. Nachádza sa v zoznamoch almanachu (ročníky) Genealogisches Taschenbuch der Deutschen Gräflichen Häuser auf das Jahr 1842, Gotha (Genealogická brožovaná väzba nemeckých grófskych domov za rok 1842, vydané v Gotha) a obsahujúcich aj grófske rodiny v Rakúsko-Uhorsku. Menom je tu uvedený len ako Joseph de Zasse de Petit-Verneuil a jeho 2 deti: syn Joseph, narodený 1807 a dcéra Anna, narodená 11.6.1809, vydatá za Antona Grófa Dezasse. Žiadne iné údaje o rodine, bydlisku sa tu neuvádzajú.

Pravdepodobne zostal niekde v Hornom Rakúsku, lebo jeho dcéra Anna de Zasse de Petit-Verneuil (*11.6.1809 – †7.9.1878, Bratislava), ktorá bola druhou manželkou Antona (Antal Gróf Dezasse de Petit-Verneuil – popis o ňom je v tomto článku nižšie), má v úmrtnej matrike v Bratislave v rubrike miesto narodenia uvedené „Grasten in Austr super (Grasten v Hornom Rakúsku)“. V Hornom Rakúsku je trhové mestečko Garsten, v blízkosti mesta Steyr, kam prichádzalo veľa návštevníkov z blízkeho i ďalekého okolia na trhy. Kde presne bývali, nie je známe.

Francois-Hubert de Zasse po vyše 20 rokoch služby v rakúskych plukoch cisársko-kráľovskej armády, za ktorú bojoval vo všetkých vojnách habsburskej monarchie, sa dostal do Poľska. A odtiaľ si domov do Francúzska priviedol veľmi mladú manželku poľskej národnosti

Annu Máriu Grosserovú (*1785 – †24.7.1859, Virton). Po prepustení z armády, unavený a nostalgický z vojenskej služby, keď prešiel skoro celú Európu, sa vrátil do svojej rodnej krajiny, ktorá ho privítala pomaly ako cudzinca, no 18. 12. 1802 bol prijatý medzi šľachtu vo Virtone.

Životný príbeh šľachtica Francois-Huberta de Zasse, vyslúžilého vojaka rakúskych plukov cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie a jeho postupné upadanie do chudobného života opísal belgický spisovateľ a právovýkonný Pierre barón Nothomb (*1887 – †1966) v článku Chudobný muž z Virtonu (Le pauvre de Virton), ktorý vyšiel v časopise Luxembourg č. 2 vo vydani v týždni pred 10. májom 1940.

Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil Chevalier ako dôstojník rakúskej cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie v 80. rokoch 18. stor. prišiel aj na spoločenské, kultúrne a hudobné akcie usporiadané v kaštieli v Dolnej Krupej.

Zhrnutím rod Dezasse (de Zasse) prvotným pôvodom z nemeckého Dolného Saska sa presťahoval a usadil na území regiónu Gaume v jeho južnej oblasti pri mestečku Virton. V tom čase to bolo Luxemburské vojvodstvo, ktoré bolo najprv pod nadvládou španielskej vetvy Habsburgovcov, potom rakúskej vetvy Habsburgovcov a postupne sa nadvláda opakovaně prestriedala. Tu v Luxemburskom vojvodstve sú známe šľachtické korene rodu de Zasse od r. 1546. Vplyvom sústavných vojen v 17. a 18. stor. o získanie nadvlády a nových území v Európe, keď aj Francúzske kráľovstvo ohrozovalo Luxemburské vojvodstvo, sa v r. 1659 v dôsledku prvého delenia Luxemburského vojvodstva (vtedy pri pohľade na mapu Európy vo vodorovnom smere) rod de Zasse vo svojej usadlosti stali prihraničnou oblasťou Francúzskeho kráľovstva na jeho severovýchodnej hranici. Tu sa stal ctížiadostivý starý otec Philippe-Louis de Zasse pánom Petit-Verneuil v regióne Gaume a dostal sa do tábora francúzskeho kráľa. Pri ďalšom obsadení Luxemburského vojvodstva sa rozšírili funkcie Philippe-Louis de Zasse a jeho rodiny na tomto území regiónu Gaume. Potom v 18. stor. po vrátení Luxemburského vojvodstva Habsburgovcom, boli tieto získané funkcie a šľachtický titul spochybňované, pričom po súdnych sporoch, kde šľachtický titul a funkciu hlavného správcu lesov v oblasti Chiny a Etalle obhájil, ale prišiel o značnú časť majetku, zo stredne bohatej šľachtickej rodiny sa stali chudobnejšou šľachtickou rodinou aj na ďalšie pokolenia. Jeho najmladší syn Pierre-Ignace de Zasse, ktorý sa zdobil titulom rytier (Chevalier), sa usadil vo Villers-la-Loue (vtedy to bolo Francúzske kráľovstvo). A potom po r. 1775, keď sa konal nábor vojakov v Luxemburskom vojvodstve do založeného pluku Tillier, traja synovia Pierra-Ignace de Zasse, aj keď mali sídlo vo Francúzskom kráľovstve v pohraničí, odišli do Rakúska-Uhorska a vstúpili do rakúskeho pluku cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie, boli to Charlemagne, Paul-Joseph

Bočný pohľad na grófsku hrobku šľachtického uhorského rodu Dezassee de Petit-Verneuill na starom bohunickom cintoríne v Jaslovských Bohuniciach.

a Francois-Hubert de Zasse. Z nich sa domov vrátil len Francois-Hubert de Zasse, ktorý mal manželku z Poľska a usadil sa vo Virtone. A potom po belgickej revolúcii v r. 1839, keď sa konalo tretie delenie Luxemburského vojvodstva (vtedy pri pohľade na mapu Európy vo zvislom smere), sa niektorí príslušníci rodu de Zasse vrátane navráteného Francois- Huberta de Zasse stali občanmi Belgického kráľovstva, časť ich zostala vo Francúzskom kráľovstve, bez toho, aby sa presťahovali zo svojich usadlostí na územiach regiónu Gaume.

.....

Rod Brunsvik je nemeckého pôvodu a prvýkrát v uhorských záznamoch sa uvádza v 16. storočí. Meno Brunszyk sa uvádza v roku 1568 v daňových súpisoch mesta Hlohovec (Galgóc). Ján Brunsvik (* c1544 – † c1608), pôvodne Johannes Brunswick, pochádzajúci z nemeckého mesta Braunschweig v Dolnom (severnom) Sasku, sa stal poštmajstrom kráľovskej poštovej cesty spájajúcej Bratislavu s Prešovom v Hlohovci. V r. 1570 v cirkevných desiatkových matrikách mesta Hlohovec (Galgóc) v Nitrianskej župe (Nyitra vármegye) sa uvádza „protestant János Brunczvik, kráľovský poštmajster“. Podľa výšky vínného desiatku, ktorý mu bol vyrubený, naznačuje, že išlo o bohatého majiteľa vinohradov. A neskôr tu získal zemiansky titul. Získaním titulu zeman sa rodina Brunsvikovcov dostala do uhorskej

šľachty. V zozname uhorských šľachtických rodín Nitrianskej župy sa prvýkrát spomína 3. 5. 1598, kedy bol zverejnený aj erb šľachtica Jánoša Brunczvika a jeho dvoch synov Juraja a Tobiáša („Nobilitum Jonannis Brunczvik ac per eum Georgii et Tobiae filiorum eius“).

Mesto Braunschweig sa v prvej písomnej zmienke z r. 1031 spomína ako Brunessguik, neskôr aj Brunswiek, Bronswiek, bolo hlavné mesto Vojvodstva Brunswick (nem. Herzogtum Braunschweig, lat. Ducatus Brunsvicensis) v rámci spoločnej rímsko-nemeckej ríše tzv. Svätej rímskej ríše nemeckého národa (lat. Sacrum Romanum Imperium Nationis Germanicae v r. 962 – 1806). Podľa pôvodnej tradície prijímania priezvisk podľa miest kde ľudia žili, priezvisko Brunsvik (Brunschwicz, Brunszvik) znamená osobu, ktorá sa narodila alebo žila v nemeckom meste Braunschweig.

Zemana Jána Brunsvika pravnuke Michal II. Brunsvik (maď. Mihály II. Brunszvik) sa narodil 4. 10. 1671 v Hlohovci (Galgóc), zomrel 13. 12. 1719 v Dolnej Krupej (Alsó Korompa), bol začiatkom 18. stor. tajomníkom generála Ferdinanda Schwarzenaua, veliteľa pevnosti v Leopoldove (Újvároska). Svadbou, kedy sa jeho manželkou stala Mária Terézia Vitálišová (Margaréta Terézia Vitális de Vitálishalva, *1685 – †15.3.1747, Dolná Krupá), ktorej otec bol Márton Vitális a matka Éva Gyulay, sa priženil do Dolnej Krupej a stal sa prvým majiteľom Dolnokrupského panstva. Súčasne svadbou získal aj bývalé Gyulayovské majetky

(dedičstvo po Éve Gyulay) v Krupej, v Bohuniciach i v niektorých blízkych obciach. Súčasne tiež rôznymi majetkovými akvizíciami zväčša titulom zálohy nadobudol od zemanov dolnokrupských a z okolitých obcí viaceré majetky a porcie.

Michala II. Brunsvika najstarší syn Anton I. Brunsvik (Antal I. Brunszvik, *1709 – †1780) sa narodil v Leopoldove (Újvároska), Anton I. mal piatich súrodencov, ktorí sa narodili už v Hlohovci. Michal II. Brunsvik zanechal po smrti v r. 1719 svojim dedičom (deťom) hnuťelný i nehnuteľný majetok v hodnote 32 368 zl. (zlatých). Po Michalovi II. najväčšiu časť zdedil jeho najstarší syn Anton I. a to časť v Dolnej Krupej a majetok v Ratnovciach.

Anton I. Brunsvik vyštudoval právo na Trnavskej univerzite a po smrti matky Márie Terézie Brunsvikovej, rodenej Vitálišovej, od r. 1747 začal spravovať Dolnokrupské panstvo. Dňa 14. 5. 1744 sa v Dóme sv. Štefana vo Viedni oženil s Máriou Annou Adelffy (*1720 – †1771), ktorej rodičmi boli Ján Adelffy (János Adelffy), radca dvorského kancelára, ktorému 5. 8. 1714 uhorský kráľ Karol III. udelil rodový erb a zaradil medzi uhorskú šľachtu, a Alžbeta Kollerová (Elizabeth von Koller). Sobášom Anton I. Brunsvik získal aj majetok – kúriu s náležitosťami v Mošoni.

Anton I. Brunsvik nechal v r. 1749 – 1756 na mieste staršej budovy postaviť kaštieľ v Dolnej Krupej v barokovom slohu.

Erb Dezasse a nápis nad vstupným portálom

Anton I. Brunsvik bol jedným z najvýznamnejších členov rodu Brunsvikovcov, dosiahol významné spoločenské postavenia a ako učený právnik zastával dôležité úrady vo verejnej administratíve Uhorska, zastával úrad tajomníka v sekretariáte Uhorskej kráľovskej miestodržiteľskej rady, bol vicepalatínom, kráľovským a palatínovým sudcom, členom súdnej stolice kráľovskej kúrie, hlavným správcom (županom) Ostrihomskej župy, kráľovským radcom. Za svoje služby získal aj najvyššie uznanie a vyznamenania – Rytiersky Rád Zlatého rúna, Kráľovský uhorský Rád svätého Štefana. Anton I. Brunsvik bol aj zemepánom, ktorého uhorská panovníčka (uhorská kráľovná) a cisárovná Mária Terézia listinou zo 7. 10. 1775 povýšila do grófskeho stavu s právom nosiť predikát de Korompa (z Krupej) pre neho a jeho potomkov.

Anton I. Brunsvik zriadil majetkovú správu s centrom v Dolnej Krupej. Súčasne rôznymi majetkovými akvizíciami – kúpou, zálohovaním, pôžičkami (podobne ako robil aj jeho otec Michala II. Brunsvik) rozmnožil doterajšie majetky v lokalite Dolnej, Hornej Krupej, Špačinciach, Ratnovciach a získal i majetky v iných oblastiach – v Martonvásáre v župe Fehér v terajšom Maďarsku, ktoré kúpil od Krá-

ľovskej komory ako odúmrt' (dedičstvo, ktoré nenadobudol žiadny dedič) po Alexandrovi Benickom, získal zemiansky majetok patriaci ku kúrii Šárváryho vo Veľkých Kostoľanoch, kúpil bývalý jezuitský majetok v Bielom Kostole, vzal do 52-ročného nájmu od Erdődyovcov prédium Potôčky (Magyarád) v katastrálnom území Dolnej Krupej, na ktoré neskôr získali Brunsvikovci i právo vlastnícke.

Údaje o pozemkových vlastníckych vzťahoch v období po vyhnaní Turkov získavame zo súpisu veľkostatkov a zemepánov z r. 1696 – zemepánmi Bohunic v Bratislavskej župe (Bohunicz, Pozsony vármegye) bola rodina Mérey – šľachtická rodina stredného titulu barón. Po nich v 18. stor. zemepánom Bohunic bol rod Brunsvikovcov. Bohunice patrili pod Dolnokrupské panstvo.

Ku koncu svojho života mal Anton I. Brunsvik vo vlastníctve majetky v hodnote 448 574 zl. (zlatých), ktoré poručil svojim 6 deťom. Delba jeho majetku sa uskutočnila v r. 1781 – 1782. Majetkové pomery rodu Brunsvik boli spracované v archívnom dokumente Slovenského národného archívu v Bratislave, Brunsvik-Choťek Dolná Krupá (Inventár), ktorý spracoval František Sedláč vo vydaní Bratislava, marec

1956 – apríl 1957.

Anton I. Brunsvik spolu s manželkou Máriou Annou, rodenou Adélffy, mali 6 detí (2 synov a 4 dcéry):

- Anton II. (Antal II. Gróf Brunsvik de Korompa, *1746 – †1793) – najstarší zo synov dostal majetky v Martonvásáre v župe Fehér s prédiami Pettend, Nyék, Bodmér a Gárdon v hodnote 176 520 zl., v r. 1774 sa oženil s barónkou Annou Wankel von Seeberg (*1752 – †1830).

- Františka (Franciska Grófka Brunsvik de Korompa, *1748 – †1820) – zdedila majetky v Špačinciach v hodnote 36 059 zl., vydala sa za baróna Pavla Révaya z Turčianskej župy (Pál Barón Révay de Szklabina et Blatnicza, *1740 – †1816, Turóc vármegye),

- Jozef (József Gróf Brunsvik de Korompa, *1750 – †1827) – druhorodený syn zostal v Dolnej Krupej, dostal Dolnokrupské panstvo (Dolná a Horná Krupá s prédium Potôčky) v hodnote 109 272 zl., v r. 1782 sa oženil s Máriou Annou Majthényi de Kesselökö (*1769 – †1851).

- Zuzana (Zsuzsanna Grófka Brunsvik de Korompa, *1751 – †1813) – dostala Ratnovce s malou porciou v Špačinciach v hodnote 54 489 zl., v r. 1782 sa vydala za grófa Františka Jozefa Guicciardi z Cervarolo – Cervarolo je v talianskom regióne Piemonte (Francesco Giuseppe Guicciardi Conte di Cervarolo, *1752 – †1830),

- Alžbeta (Erzsébet Grófka Brunsvik de Korompa, *1753 – †1805) – dostala majetok v Gergye vo Vašskej župe v Maďarsku (Vas vármegye) v hodnote 17 000 zl., v r. 1770 sa vydala za dôstojníka osobnej strážnej gardy podplukovníka Jozefa Fintu pochádzajúceho z Vašskej župy, ktorého rodina vlastnila majetky aj v Šarišskej župe vo Finticiach, neskôr dosiahol hodnosť generálporučíka (József Finta, *1734 – †1803),

- Katarína (Katalin Grófka Brunsvik de Korompa, narodila sa 8.5.1757 v Krupej (Korompa) – zomrela 22.3.1825 v Bohuniach (Bohunicz) vo veku 67 rokov) – zdedila majetky v Bohuniach s porciou vo Veľkých Kostoľanoch v hodnote 55 032 zl., vydala sa za Karola Veľkého Dezasse (Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil Chevalier, narodený 22.5.1751, Robelmont, región Luxembourg – zomrel cca v 90. r. 18. st., Klosterneuburg, rakúska krajina Dolné Rakúsko).

.....

Grófka Katarína Brunsviková de Korompa, ktorá sa narodila 8. 5. 1757 v Krupej (Korompa) ako najmladšia dcéra Antona I. Brunsvika, po smrti svojho otca a delením jeho majetkov sa v r. 1781 – 1782 stala majiteľkou Bohunic. Zo zápisov Dolnokrupského panstva vieme, že sa vydala za Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil Chevalier. Keďže Charlemagne De-

zasse bol dôstojníkom rakúskej cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie, ich sobáš je zaznamenaný v matrike Poľného superiorátu Viedeň (Feldsuperiorat Wien). Táto matrika z tohto obdobia je, žiaľ, mimoriadne veľmi stručná - okrem dátumu sobáša, mien snúbencov, hodnosti a pluku neobsahuje ďalšie údaje - ani meno sobášiacoho, ani svedkov, ani podrobnejšie informácie o snúbencoch. Podľa matriky sobáš sa konal v piatok 6. 12. 1782. Meno ženicha v hodnosti kapitán z pluku Tiller je zapísané v podobe „Franc. de Zasse“ a meno nevesty v podobe „Cathar. Brunswich“. Súčasne svadbou sa Bohunice stali majetkom rodu Dezasse a Charlemagne získal šľachtický titul gróf.

Novovzniknutá grófska rodina - Charlemagne a Katarína Dezasse de Petit-Verneuil si dali postaviť kaštieľ v Bohuniciach.

V literárnych zdrojoch sa uvádza, že „v roku 1787 majiteľ pozemkov gróf Ferenc Dezasse (František Dezasse) dal postaviť kaštieľ v Bohuniciach“. Tak isto aj v knihe V presýpaní času, autora Jána Čápku a kol., ktorá zachytáva históriu aj súčasnosť našej obce, vydané obcou Jaslovské Bohunice v r. 2013 pri príležitosti 900. výročia prvej písomnej zmienky o obci, je uvedené, že v r. „1785 - Grófká Katarína Brunšviková sa vydala za baróna Charlemagne Dezasseho, a tak sa Bohunice stali majetkom rodiny Dezasseovcov“ a „1787 - František Dezasse dal v Bohuniciach postaviť kaštieľ.“ - kap. Zemepáni Bohuníc na str. 47 a kap. Kalendárium obce Jaslovské Bohunice na str. 280 a 281.

Tiež sa uvádza v našej obecnej knihe V presýpaní času, autora Jána Čápku a kol. na str. 213 v kapitole Kaštieľ „Avšak na mape prvého vojenského mapovania (r. 1782 - 1785) je zreteľne vidieť na konci dediny budovu v tvare písmena L, obklopenú múrom.“ Podľa tohto zápisu sa dá predpokladať, zohľadňujúc aj skutočnosti delenia majetku po Antonovi I. Brunšvikovi a dátum sobáša jeho najmladšej dcéry Kataríny, že pravdepodobne bol kaštieľ v Bohuniciach postavený v r. 1782 - 1787 a že v čase jeho stavby sa už dostal do mapy prvého vojenského mapovania. Prvé vojenské mapovanie Rakúsko-Uhorska (tzv. jozefínske) sa konalo v r. 1769 - 1785 z nariadenia cisárovnej Márie Terézie z r. 1763, ktorá nariadila uskutočniť podrobné mapovanie celej ríše, predovšetkým zamerať všetky dôležité objekty z vojenského hľadiska. Mapovania v teréne sa za 11 rokov zúčastnilo 60 vojenských zememeračov, ale aj veľa vojenských dôstojníkov. Územie západného Slovenska bolo mapované v r. 1782 - 1784 plukovníkom Andreasom von Neuom.

Zohľadňujúc francúzske pramene, ktoré pri rodine Pierre-Ignace de Zasse a Madeleine Jacob uvádzajú, že ich syn Charlemagne de Zasse bol Comte en Hongrie - Gróf v Uhorsku. Taktiež zohľadňujúc aj zápisy Dolnokrupského panstva, kde grófká Katarína (Katalin) zdedila po otcovej smrti Bohunice a vydala sa za Charlemagne (Karola Veľkého) tak jednoznačne

prvým majiteľom Bohuníc z rodu Dezasse bol Charlemagne (Karol Veľký), ktorý potom dal aj postaviť kaštieľ v Bohuniciach.

V tejto našej obecnej knihe V presýpaní času v kap. Zemepáni Bohuníc na str. 47 sa uvádza aj, že „Sobášom dcéry grófa Pálfiho sa Bohunice stali majetkom Antona Brunšvika z Dolnej Krupcej ...“ V genealogii (v rodokmeni) grófskeho rodu Pálffy sa nenachádza žiadny sobáš s členom rodu Brunšvik. Anton I. Brunšvik sa oženil s dcérou nie Pálffy ale Adelffy, tu sobášom nezískal majetky v Bohuniciach. Majetky sobášom a dedením získal v Bohuniciach a to nie Anton I. Brunšvik ale jeho otec Michal II. Brunšvik.

Zohľadňujúc všetky záznamy správne má byť uvedené:

„Michal Brunšvik (* 1671 - † 1719) sobášom s Máriou Teréziou Vitáľisovou (* 1685 - † 1747), ktorej matka bola Éva Gyulay získal aj bývalé Gyulayovské majetky (dedičstvo po Éve Gyulay) aj v Bohuniciach. Súčasne tiež rôznymi majetkovými akvizíciami zväčša titulom zálohy nadobudol od zemanov viaceré majetky a porcie. Po ňom spravoval majetky v Dolnej Krupce a v okolí najstarší syn Anton Brunšvik.“

„6. decembra 1782 vo Viedni - Grófká Katarína Brunšviková de Korompa sa vydala za Rytiera Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil a tak sa Bohunice stali majetkom rodiny Dezasse“

„1787 - bol postavený kaštieľ v Bohuniciach, ktorý dal postaviť Gróf Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil“

Grófska rodina - Charlemagne a Katarína Dezasse de Petit-Verneuil mali 2 deti (2 synov):

- starší syn František Xaver (Ferenc Xaver Gróf Dezasse de Petit-Verneuil) narodil sa 7. 5. 1786 vo Viedni, v r. 1817 mu bola udelená hodnosť cisársko-kráľovský komorník, zomrel 25. 1. 1872 vo veku 85 rokov v Bratislave v dome č. 95 na Promenáde na zástavu mozgu. Pochovaný bol 29. 1. 1872 v rodinnej hrobke Dezasse na cintoríne v Bohuniciach.

Po smrti otca Charlemagneho bol gróf František Xaver ako najstarší syn zemepánom Bohuníc.

Pomerne značná bola vojenská kariéra grófa Františka Xavera v cisársko-kráľovskej armáde Rakúsko-Uhorska u jazdeckva v r. 1810 - 1826. Postupne dosiahol až hodnosť major cisársko-kráľovskej armády. Za svoju kariéru získal aj niekoľko vyznamenaní, najvyšším získaným vyznamenaním bol v rytierskej triede Rakúsko-cisársky Rád Leopolda. Civilnou poctou mu bolo udelenie čestného občianstva mesta Trnavy.

Gróf František Xaver sa podieľal aj na vzniku konskej železnice z Bratislavy do Trnavy spolu s barónom Jurajom Viliamom von Walterskirchen (*1796 - †1865).

Gróf František Xaver uzatvoril manželstvo 10. 6. 1819 v Bratislave, kde sa jeho manželkou

stala Konštancia Zerdaheľy (Konstancia Zerdaheľy de Nyitra-Zerdaheľy, *22.5.1796, Nitrianska Streda - †25.10.1858, v Bratislave vo veku 62 rokov v dome na Dlhej (Panskej) ulici č. 85. Ako príčina úmrtia v matrikách je uvedené - v bratislavskej matrike je „hectica“ (rozpálenie horúčkou, suchoty/pokročilé štádium chronickej choroby sprevádzané horúčkami), v bohunickej je „gangrena“ (odumretie tkaniva druhotne zmenené pôsobením vonkajších faktorov vysychaním, hnilobou, pôsobením niektorých baktérií). Pohreb bol mimoriadne rýchly, do rodinnej hrobky Dezasse v Bohuniciach ju pochovali 26.10.1858 už na druhý deň po smrti.

Grófká Konštancia sa stala dámou radu hviezdneho kríža. Gróf František Xaver spolu s manželkou grófkou Konštanciou mali 5 detí, najprv sa im narodili 4 dcéry Lujza, Katarína, Isidora a Júlia a ako posledné piate dieťa sa im narodil syn Emil.

- mladší syn Anton (Antal Gróf Dezasse de Petit-Verneuil) sa narodil 12. 12. 1788 vo Viedni, v r. 1812 mu bola udelená hodnosť cisársko-kráľovský komorník, zomrel 7. 1. 1853 vo veku 64 rokov v Trnave na pľúcnu paralýzu. Pochovaný bol 10. 1. 1853 v rodinnej hrobke Dezasse na cintoríne v Bohuniciach. V matrike v Trnave je poznámka „In transitu per Tirnaviam infirmatus et in Domo Floriani Rimely sub Nro 198 mortuus. (Pri prechode Trnavou ochorel a zomrel v dome Floriána Rimelyho súpisné číslo 198).“

Gróf Anton bol ženatý dvakrát a a nikde v genealogických zoznamoch sa nespomínajú deti týchto manželstiev. Prvou manželkou bola Grófká Alžbeta Šándorová zo Slavnice (Erzsébet Grófká Sándor de Szlavnicza, *4.11.1793, Viedeň - †22.4.1829 vo Viedni v obvode farnosti sv. Petra v dome č. 555 na ulici Tuchlauben, v súčasnosti č. 16). Zomrela mladá vo veku 35 rokov. V r. 1815 získala hodnosť dámy rádu hviezdneho kríža. Pochovaná bola v rodinnej hrobke Dezasse na cintoríne v Bohuniciach.

Počas jeho prvého manželstva s grófkou Alžbetou Šándorovou zo Slavnice bol gróf Anton zemepánom v Šalgočke (okres Galanta), ktorej majiteľom historicky bol grófsky rod Šándorovov zo Slavnice. V historických zápisoch obce Šalgočka sa uvádzajú zemepáni v r. 1825 gróf Anton Dezasse a potom v r. 1837 gróf Rudolf Šándor zo Slavnice.

Druhou manželkou bola príbuzná - sesternica Anna de Zasse de Petit-Verneuil (*11.6.1809 - †7.9.1878 v Bratislave v dome na adrese Mariánsky kúpeľ 336). Zomrela vo veku 69 rokov. Anna bola dcérou jeho strýka (brata otca Charlemagneho) Paula-Josepha de Zasse de Petit-Verneuil Chevalier (*26.9.1755, Villers-la-Loue - †11.11.1834). Pochovaná bola 10.9.1878 v rodinnej hrobke Dezasse na cintoríne v Bohuniciach.

Šľachtický rod Dezasse pôvodom z Francúzskeho kráľovstva v r. 1802 získal uhorský indi-

genát zákonným článkom XXXIV. V Uhorsku predstavoval indigenát priznanie šľachtictva cudziemu šľachticovi, jeho zrovnoprávnenie s domácou šľachtou. Bratia František Xaver (Ferenc Xaver) a Anton (Antal), synovia nebohého majora Charlemagne Dezasse v nadväznosti na jeho zásluhy za obranu cisárskeho rodu a vojenské zásluhy ako aj v nadväznosti na zásluhy ich starého otca grófa Antona Brunsvika (*1709 – †1780), ktorého dcéra Katarína (Katalin) je matkou uvedených bratov. Indigenát bol udelený úplne bez poplatku „cum relaxatione totius Taxae“, lebo major Charlemagne Dezasse sa uvádza ako nebohý v zásluhách obrany cisárskeho rodu. Od tohto roku 1802 získal nebohý gróf Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil domovské právo v Uhorsku „pre seba a svojich dvoch synov – Františka Xavera a Antona“.

Ako už bolo spomenuté, mnohé literárne zdroje uvádzajú, že prvým majiteľom Bohuníc z rodu Dezasse bol František, súdiac podľa zápisu matriky sobáša. To isté uvádzajú aj zápisy o uhorskom indigenáte šľachtického rohu Dezasse. Taktiež mnohé literárne pramene v zoznamoch grófskych rodov v Rakúsko-Uhorsku, ich genealógie, v dielach uhorskej heraldiky, dokonca v niektorých úradných listinách uvádzajú raz František Dezasse, iný raz Charlemagne Dezasse. Zo začiatku 18. stor. sa uvádza viac František, potom v druhej polovici Charlemagne, akoby odstránili chybu. Všetko vtedy záviselo hlavne na dôslednosti, dobrej počúvateľnosti, znalostiach, krasopise a pravopise daného úradníka, resp. pisára, ktorý v tom čase písal danú úradnú listinu, matričný záznam alebo zoznam šľachtických rodov.

Gróf Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil slúžil v cisársko-kráľovskej armáde, ktorá začiatkom r. 1787 zhromaždila najväčšiu armádu v histórii Rakúsko-Uhorska a chystala sa na oslobodenie doteraz zabratého územia Rakúsko-Uhorska na Balkánskom polostrove Osmanskou ríšou. V r. 1788 – 1791 prebehla tzv. rakúsko-turecká vojna, ktorá sa zo začiatku nevyvíjala pre rakúsko-uhorskú monarchiu príliš dobre. Cisár Jozef II. Habsburský sa osobne postavil do čela armády, avšak do vrchného velenia armády bol vymenovaný vekom starší slávny rakúsky poľný maršal Franz Moritz Gróf von Lacy (*1725 – †1801), čo sa za krátko ukázalo ako zásadná chyba. V dôsledku zvolenia nevhodnej taktiky rozdelením jednej mohutnej armády na 6 menších armád rozmiestnených na rozsiahlom fronte bez vzájomnej súčinnosti a navyše zle vybratom mieste utáborenia v močaristej krajine neďaleko Belehradu, kde v dôsledku oparného podnebia (jemná hmľa), zlého vzduchu a nedostatku pitnej vody vznikla v tábore obrovská epidémia, ktorá si vyžiadala tisíce obetí – cca 70 % vojakov ochorelo.

Kedy zomrel major rakúskej cisársko-kráľovskej armády habsburskej monarchie gróf Charlemagne Dezasse de Petit-Verneuil sa nepodarilo doteraz presne zistiť - či zomrel alebo ochorel v tomto období rakúsko-tureckej voj-

Pohľad na starý bohunický cintorín.

Pohľad na starý bohunický cintorín.

Bočný pohľad na hrobku na starom bohunickom cintoríne.

ny nie je známe. Veľa prameňov uvádza len rok a to každý iný, vzhľadom na životné udalosti bohunickej grófskej rodiny Dezasse sú nedoveryhodné, lebo niektorí autori uvádzajú rok úmrtia len ako odhadom. Vzhľadom na životné udalosti rodiny Dezasse zomrel v rozmedzí rokov 1788 – 1802. Mnohé pramene uvádzajú miesto jeho úmrtia v meste Klosterneuburg v rakúskej krajine Dolné Rakúsko.

DEZASSE.

Johann Siebmacher:

Kniha erbov – Erb Dezassee de Petit-Verneuil

Záverom:

Grófka Katarína Dezasse de Petit-Verneuil, rodená Brunsviková de Korompa zomrela

22. 3. 1825 v Bohuniciach vo veku 67 rokov a bola pochovaná na bohunickom cintoríne pri Kostole sv. Michala archanjela v obci Jaslovské Bohunice v mieste postavenia grófskej hrobky rodu Dezasse v r. 1825, v ktorej jej telesné pozostatky odpočívajú ako prvej.

V bohunickej úmrtní matrike je zapísané, že 22. 3. 1825 vo veku 67 rokov „Illma. D. Comitissa Catharina Dezasse vidua nata Comes Brunczvik“, pričom Illma. D. znamená Illico mortua Domina, preklad „Okamžite zomrela Pani Grófka Katarína Dezasse, vdova, rodená Grófka Brunsviková“.

Hrobka sa nachádza v strede v juhovýchodnej časti bohunického cintorína (od Jasloviec), je to jednoduchá štvorcová stavba s nízkou stenou strechou. Nad predným portálom je erb šľachtického uhorského rodu Dezasse de Petit-Verneuil a pod ním nápisová doska s textom po latinsky „MATRI OPTIMA // GRATI FILII. 1825“ („Najlepšej matke // vďační synovia. 1825“). Nad portálom z vnútornej strany nadzemného vnútorného priestoru hrobky je nápis po latinsky: „FRANCISCUS . ET . ANTONIUS . // E . COMITIBUS . DEZASSE“ („František a Anton // od grófov Dezasse“), pričom // znamená rozdelenie textu do riadkov – text pred // je v prvom riadku a text za // je v druhom riadku.

Jedná sa o suterénnu hrobku, kde sú truhly

(rakvy) vkladané do výklenkov. Hrobka bola vybudovaná na uloženie 14 rakiev. Táto hrobka je miestom posledného odpočinku viacerých členov šľachtického grófskeho rodu Dezasse v Uhorsku.

Z uvedeného vyplýva, že grófsku hrobku rodu Dezasse na bohunickom cintoríne dali postaviť grófi František Xavier a Anton Dezasse de Petit-Verneuil svojej matke grófkke Kataríne Dezasse de Petit-Verneuil, rodenej Brunsvikovej de Korompa a jej potomkom, keď rod Dezasse bol vlastníkom Bohuníc.

Grófskej hrobke rodu Dezasse sa doposiaľ pozornosť nevenovala, zmieňovaná bola len samotná jej existencia. Prvý a jediný raz bola hrobka preskúmaná, zdokumentovaná a tento podrobný článok, ktorého autorom bol Marek Gilányi (Ministerstvo školstva SR) – Hrobka rodu Dezasse v Jaslovských Bohuniciach, bol publikovaný v Zborníku príspevkov z medzinárodnej odbornej konferencie „Vplyv šľachtických rodov na európske kultúrne dedičstvo“, konanej v Smoleniciach v dňoch 15. – 16. 11. 2022, ktorý vydalo Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum, Bratislava 2022. Z tohto príspevku boli čerpané aj niektoré informácie v tomto článku.

Miroslav Dulanský

foto: Miroslav Dulanský, marec 2025

REGINA COELI

„Raduj sa nebies Kráľovná“ je jednou zo štyroch mariánskych antifón, ktoré slávnostne uzatvárajú recitáciu posvätného ofícia a spolu s „Alma Redemptoris Mater“, „Ave Regina Coelorum“ a „Salve Regina“ je súčasťou starodávnej kresťanskej tradície, ktorá počítala s realizáciou spoločných modlitieb v striedavých zboroch.

Pojem „antifóna“ je odvodený z gréckej hudby, totiž v kresťanskej cirkvi 2. storočia označoval striedavý prednes žalmu a neskôr charakterizoval aj krátku pieseň v sylabickom štýle. Hudobný žáner slabikovanie je zvláštnosťou gregoriánskeho chorálu, ktorý kladie jedinu notu

na každú slabiku textu. Mariánske antifóny sa môžu spievať v rôznych okamihoch liturgie, ale „Regina Coeli“ je mimoriadne vhodná pre veľkonočné obdobie, pretože je láskavým pozvaním adresovaným Panne Márii, aby zahodila smútok a radovala sa zo zmŕtvychvstania svojho Syna. Má veľkú výpovednú hodnotu, pretože odráža radosť kresťanského ľudu.

Text v latinčine sa pripisuje Gregorovi V., ale niektoré frázy antifóny nájdeme prítomné aj v básnických skladbách opáta Godfreyda z Vendomu. Z 10. storočia existujú doklady o používaní antifóny v liturgii a z dostupných svedectiev vieme, že od prvej polovice 13. storočia bola zaradená do františkánskeho breviára, neskôr do rímskeho (Pius V., 16. stor.). Antifóna Regina Coeli sa spočiatku recitovala počas veľkonočného ako súčasť vešpier alebo kompletória. V roku 1742 nariadil Benedikt XIV. recitovať antifónu počas Veľkej noci namiesto Anjel Pána. Text tvoria štyri voľné rytmičné verše a každá veta prekypuje žiarivou radosťou, zachytávajúc vrcholný moment – Syn je živý a víťazí nad smrťou. Autor používa slová, ktoré anjel adresoval zbožným ženám: „Niet ho tu, lebo vstal, ako povedal.“ (Mt 28,6). Takto sa Madona podieľa na triumfe svojho Syna a stáva sa Kráľovnou neba.

„Vstal z mŕtvych, ako slúbil!“ Znie to takmer ako odpoveď na nedôverčivosť apoštolov, na rezignovanú horkosť emauzských učeníkov, na pochybnosti žien zmiešané s láskavým súcitom nad Kristovou smrťou. Len Panna Mária podľa autoritatívnej tradície nepochybuje o zmŕtvychvstani svojho Syna. Pri kríži zostáva v nesmiernej bolesti, no pevná vo svojej viere. Je teda vzorom Cirkvi a v hodine zmŕtvychvstania sa plne zúčastňuje diania, zatiaľ čo ostatní

svedkovia prechádzajú od nevery k viere (Jn 20, 19-29).

Nech je radosť Matky aj našou radosťou. Viera vo večný život nech premôže ľudský strach a všetky naše pochybnosti. Regina Coeli, ora pro nobis!

Text a foto: Laura Tökölýová

Kniha proroka Amosa

Biblické okienko

V Novej Vulgáte sa uvádza ako tretí spis medzi tzv. menšími prorokmi. Je to zbierka prorockých videní, rečí a výrokov, ktoré Amos ohlasoval obyvateľom Izraelského kráľovstva.

Amos (hebr. Amós = »zaťaženie [bremenom]«) pochádzal od Betlehema. Bol pastierom a narezávačom poľných fig. Okolo r. 760 ho Boh poslal do Bét-Elu, centra izraelskej modloslužby, aby tam pôsobil ako prorok. Amos rozpráva o svojom povolaní za proroka, ale pritom zdôrazňuje, že nie je »profesionálnym prorokom«. Pre jeho proroctvo proti Izraelskému kráľovstvu ho kňaz Amasiáš čoskoro vyhnal z Bét-Elu. Amos sa vrátil do Júdskeho kráľovstva, kde pôsobil asi do r. 746 pred Kr. O jeho ďalšom živote ani o jeho smrti sa nezachovali nijaké správy.

Amos pôsobil za čias júdskeho kráľa Uziáša [Oziáša] a izraelského kráľa Jarobeáma [Jeroboama] II., teda v čase, keď bolo Izraelské kráľovstvo v najväčšom politickom a hospodárskom rozkvetu, ale aj vo veľkom náboženskom a mravnom úpadku. Svojimi obžalobnými prorockými rečami sa Amos oboral predovšetkým proti krivdám páchaným v krajine, najmä v administratíve, súdnictve a hospodárstve. Keďže vedúce kruhy zneužíva-

li ľudí nízkeho pôvodu a neistého sociálneho postavenia na svoje ziskuchtivé, mocenské a pôžitkárske ciele a tým hrešili proti »Božiemu právu«, prorok musel ohlasovať výrok smrti nad Izraelským kráľovstvom. Hrozil boháčom, ktorí žili ako feudáli, zveľadovali svoj majetok podvodom a pritom »šliapali po chudákoch a nivočili bedárov«. Zdôrazňoval, že takéto zločiny nemožno odčiniť ani najslávnejšími kultovými úkonmi. Kým boháči neprestanú vykorisťovať chudobných a šliapať ľudské práva, Jahve bude k nemu neúprosný, keď nadíde deň súdu nad Izraelom a nad každým, kto hreší proti Jahveho výzve na obrátenie.

Hoci bol Amos svojím pôvodom človekom nízkeho sociálneho postavenia, vo svojom proroctve prejavuje mimoriadny rečnícky talent a literárne vlohy.

V prvej časti knihy, kde sa Amos usiluje definovať niektoré mravné zákony platné pre všetky národy, začína svoje výhražné reči vždy typickou formulou Jahveho proroka: »Toto hovorí Pán...« a stereotypnou frázou: »Pre tri zločiny... a pre štyri neodvolám slovo«. Týmto číselným výrokom, vyjadruje nadmerné množstvo do neba volajúcich zločinov spomenutých národov.

Vo výstražných rečiach proti Izraelu Amos ohlasuje základné poslanstvo svojho proroctva: náboženstvo bez sociálnej spravodlivosti nemá význam, bohoslužobné obrady bez úsilia pomôcť ľuďom nízkeho a neistého spoločenského postavenia sú iba magickými úkonmi. Preto ich dôrazne vyzýva: »Hľadajte Pána a budete žiť«.

V piatich videniach, o ktorých Amos rozpráva v prvej osobe, je úvodná formula: »Toto mi dal vidieť Pán, Jahve«. V prvom a druhom videní sa prorok prihovára za Izrael, aby ho Jahve uchránil pred pohromou kobyliak a ohňa: »Pane, Bože, odpusť [prestaň], prosím. Akože obstojí Jakub, keď je maličký?«. Téma odvrátenia trestu je aj v treťom videní o olovnici, ktoré predpovedá zničenie nespravodlivej sociálno-politickej štruktúry v Izraeli. Vo štvrtom vi-

dení sa oznamuje neodvratný príchod Božieho súdu a trestu a v piatom prorok vidí zbúranie oltára a svätyne v Bét-Eli a hrozné potrestanie modloslužobníkov.

Proroctvo by sme mohli rozdeliť na výhražné reči o Božom súde nad pohanskými národmi, nad Júdom a Izraelom, obžaloba a súd nad Izraelom, Amosove videnia a napokon prislúbenie spásy.

Amos oznamoval zo všetkých prorokov najprísnejší súd a trest nad Izraelom. Jahve pripomína Izraelu, že je jeho ľudom, ale zneužil toto veľké privilegium. Hlavnú vinu na tom majú popredné osobnosti verejného života, proti ktorým Amos vehementne vystupuje: kráľ, kňazi a vyššie vrstvy v Izraeli. Ale trest zasiahne aj všetok ľud, lebo nesie vinu a kolektívnu zodpovednosť za hriechy celého Izraela.

Amos je neochvejným obrancom ľudských práv a spravodlivosti. Vychádza zo základného princípu Božej spravodlivosti a chráni mravný poriadok, ktorý ustanovil Boh ako stvoriteľ všetkých vecí.

Ochrana spravodlivosti je teologickou a náboženskou povinnosťou a nielen určitou spoločenskou zaangažovanosťou. Tak má byť aj náboženský kult úzko spätý s každodenným životom viery a nielen čisto vonkajším, i keď slávnostným obradom.

Aj v dnešných časoch, keď sme svedkami početných prečinov proti najzákladnejším ľudským právam ako aj najrozličnejších sociálnych krivd a nespravodlivostí, je Amosovo poslanstvo v Božom mene protestom proti každému násiliu na človeku a zároveň naliehavou výzvou na ochranu slabých, chudobných a sociálne utláčaných. Z náboženského hľadiska sa zdôrazňuje, že Boh nenechá bez trestu ani jeden hriech spáchaný na človeku či už politickými systémami alebo vládnucimi štruktúrami, alebo aj jednotlivcami, ktorí zneužívajú svoju moc a postavenie pre osobné egoistické záujmy a na úkor spoločného a súkromného dobra.

Marián Vivodík

Zrnká z Knihy proroka Joela

- *Lebo toto hovorí Pán domu Izraela: „Hľadajte ma a budete žiť! 5,4*
- *„Nenávidím, zavrhum vaše sviatky a nevoňajú mi vaše zhromaždenia. 5,21*
- *Hovoríte: »Kedy prejde novmesiac, aby sme mohli predávať obilie; a sobota, aby sme otvorili sýpky, aby sme zmenšili efu, zväčšili cenu a klamali na falošnej váhe? 8,5*

Štatistika na konci roka 2024

V zátvorke pre zaujímavosť sú uvedené údaje z roku 2023

- **krsty:** 9 - J. Bohunice: 7 a cudzí: 2 (13)
- **1. sv. prijímanie:** 27 detí (30)
- **sobáše:** 2 (9)
- **pohreby:** 13

J. Bohunice: 10 a Paderovce: 3 (22)

OZNAMY NA VEĽKONOČNÉ SVIATKY - SLUŽENIE SV. OMŠÍ:

17. 4. 2025 Zelený štvrtok	17.00 hod. - Paderovce 18.15 hod. - Jaslovské Bohunice
18. 4. 2025 Veľký piatok	9.00 hod. - krížová cesta - Jaslovské Bohunice 15.00 hod. - obrady - Jaslovské Bohunice
19. 4. 2025 Biela sobota	8.00 - 19.30 hod. - poklona pri Božom hrobe - Jaslovské Bohunice 19.45 hod. - veľkonočná vigília - Jasl. Bohunice
20. 4. 2025 Veľkonočná nedeľa	7.30 hod. a 10.30 hod. - Jaslovské Bohunice 9.00 hod. - Paderovce
21. 4. 2025 Veľkonočný pondelok	7.30 hod. - Jaslovské Bohunice 9.00 hod. - Paderovce

Vydáva rímskokatolícka cirkev, farnosť Jaslovské Bohunice.

Zodpovedný redaktor: Marián Vivodík, farár * Členovia redakčnej rady: S. Krajčovičová, J. Čápková, A. Žemlová, M. Remenárová.